

anden uheldet Maads Bedømmelse af disse Forhold. Den ærede Forslagsstiller har jo selv sagt, da et andet lignende Forslag ifjor blev indbragt i Folkethinget, at der, foruden af flere andre Grunde, heller ikke var synderlig Dpfordring til at fremme denne Sag, fordi der ikke var videre Stemning derfor i Befolkningen, endnu mindre nogen Agitation. Men mulig har Tilstanden forandret sig i de $\frac{3}{4}$ Aar, der høist ere forløbne, siden den ærede Forslagsstiller talte saaledes, og indtil han nu har sat sig i Bevægelse, og man maa være tilbøielig til at antage det efter hans Udtalelser derom ved Sagens første Behandling i det andet Thing. Jeg benægter imidlertid Rigtigheden deraf. Jeg har ikke sporet Noget til den Forandring; thi at der har været holdt nogle politiske Møder, paa hvilke denne Sag har været debatteret, og at der i det Hele taget har vist sig en vis Stemning derfor blandt dem, som troe deri at kunne øine en pecuniær Fordeel, men som ibrigt i Almindelighed befinde sig i en lykkelig Livsstilling, kan dog vel ikke kaldes Agitation, end sige være faretruende. Men selv om Agitationen eksisterer eller kunde komme frem, troer man da virkelig, at det er Maaden til at forhindre, at en ny og ligesaa stærk kan bryde ud paa andre Gebeter, naar man nu med et Magtsprog vil bringe denne Sag ud af Verden? Jeg troer snarere det Modsatte, der vil altid være Stof nok til Agitation. Ligesom det hele borgerlige Liv er en Kamp, saaledes vil der ogsaa i det politiske Liv eller i Statslivet bestandig finde Brydninger Sted mellem de forskjellige Partier, der, idet hvert har sine Interesser, ville staa mere eller mindre skarpt ligeoverfor hinanden til de forskjellige Tider, hvilket naturligtvis altid vil medføre en vis Spænding i Gemytterne og ogsaa Agitation; men det er Noget, der ikke kan være skadeligt i og for sig, naar den blot holdes indenfor de rette Grændser; men skeer ikke det, vil den tage ny Næring og vinde i Omfang og Styrke. Nei, lad os dog være enige om, at al denne Tale om Agitation ikke har Noget at betyde og hviler paa en løs Grundvold, og at der af den Grund ikke bør afviges fra den ene rette Vej, og der er saa-

meget mindre Anledning til at gjøre det, som vi jo have seet, hvorledes Fæstegodssets Hartkorn efter de statistiske Meddelelser betydeligt aftager Aar for Aar og navnlig har gjort det i de senere Aar tildeels som Følge af den Lov, der for kort Tid siden er udkommen, Loven af 19de Februar 1861, hvis Virkninger man ikke nu vil oppebie, skjøndt det vist ikke kan nægtes, at den hovedsagelig er Skyld i, at det kun er undtagelsesviis, naar der ikke sælges paa de tilbageværende Godser, hvorfor sælgeligt denne hele Tale om en Agitation, hvoraf man gjør saa meget Væsen, men som i Virkeligheden ikke eksisterer, vil falde bort af sig selv, naar man lader Sagen gaae sin rolige, uforstyrrede og naturlige Gang og overlader til Eier og Bruger at komme indbyrdes overeens om Salg. Men ligesaa lidt som jeg kan indrømme Sandheden af disse Grunde, hentede fra den formeentlige Frygt for en Agitation, ligesaa lidt kan jeg skjønne, at Statens Vel, der vel at mærke er noget heelt Andet end de enkelte Individuers pecuniære Fordeel indeifor sammes Dinraade, skulde lide ved de nuværende Godsforhold, eller at der paa Grund af deres Dpretholdelse finder Nød og Glændighed Sted. Kan man f. Ex. paavise mig, at der henligger øde udyrkede Strækninger her i Landet paa Grund af Fæsteforholdet, eller at der finder stor fattigdom Sted i de Sogne, hvor der er Fæstegods? Ingenlunde; noget Saa-dant eksisterer, Gud skee Lov, ikke her i Landet. I Nægle n dyrkes Jorden ligesaa godt i Fæsteegne, som den bliver det i Selveieregne, og der er snarere mindre end større fattigdom tilstede i de første end i de sidste. Jeg skal imidlertid ikke fortsætte med at imødegaae Grundene for en Dvangsløvs Verettigelse, thi der er ikke den Dpfordring for mig til at gjøre det, som der ellers vilde have været, fordi vi ikke have seet dette vigtige Spørgsmaal gjort til Gjenstand for den Dverveelse, som jeg synes, det havde fortjent, i det andet Thing ved Forhandlingerne der eller i den afgivne Betænkning. Man er tværtimod gledet dette Spørgsmaal forbi, man har næsten slet ikke villet tale om Retsspørgsmaalet, men har forudsat som noget Givet, at Grundlovens § 82 maatte komme til Anvendelse paa dette